

Paauglio apranga: kodėl jie mėgsta rengtis plačiais drabužiais

Drabužiai savo forma arba spalva visuomet turėjo ir turi lyčiai būdingų požymių. Prisiminkime, kokios spalvos drabužėlius perkame, kai sužinome, kad laukiame mergaitės ar berniuko? Berniukams – mėlynus, mergaitėms – rožinius.

Vilma MAŽEIKIENĖ, Klaipėdos pedagoginės psichologinės tarnybos psichologė psichoterapeutė

Drabužiai nuo pat gimimo žymi lytį ir prisideda prie „tapsmo“ mergeite ir berniuku, nes jais tampama ne iš karto – nei vienas, nei kitas iš pradžių neturi psichinio savo lyties vaizdinio. Tik pasiekęs sąmoningą amžių kiekvienas ima reikalauti drabužių, kurie rodo priklausymą vienai lyčiai, o ne kitai. Apranga, kaip seksualinės tapatybės ženklas, yra neatskiriama psichosocialinio vystymosi dalis.

Paauglystė yra ypatingas aprangos laikas. Rengiamasi taip, kaip rengiasi draugų grupė, kuriai priklausoma, siekiant prisitaikyti ir kartu išsiskirti – prisitaikyti prie bendraamžių ir skirtis nuo suaugusiųjų, ypač tėvų.

Rengiamasi siekiant ir susitapatinti, ir būti originaliam. Kartais mėginame paauglystę pratęsti vilkėdami apdarus, kurie primena jaunystę, siekdami pakenkti bėgantį ir mus keičiantį laiką. Tačiau vėliau vis vien ateina akimirka, kai tenka pasiryžti nešioti įprastesnius drabužius, kurie slepia besikeičiantį kūną ir rodo, kad priimame gyvenimą tokį, koks jis yra.

Drabužiai – tai kūno namai

Paaugliui įprasta ir normalu rengtis plačiais drabužiais ir slėpti kūną po jais. Jis šiuo sunkiu paauglystės laikotarpiu patiria visas lytinės brandos permainas, tad drabužiai jam tampa savotiška slėptuve.

Bėgdami nuo savo fobijų ir siekdami užkirsti kelią įvairioms baimėms, netikrumui, paaugliai slepiasi po drabužiais, kaip kad slepiasi savo kambaryje nuo visų, kai jaučiasi emociškai ir fiziškai blogai. Mėgstamas drabužis tampa itin svarbus tuo, kad su juo jaučiasi ne tik patogiai, bet kartu ir emociškai saugiai. Drabužis paaugliui tampa lyg „ego“ rūbas, antroji oda, narcistinis apvalkalas, kuris užtikrina minimalų saugumą, malonią savijautą ir teikia tam tikrą prieglobstį.

Apranga, kaip seksualinės tapatybės ženklas, yra neatskiriama psichosocialinio vystymosi dalis.

Paauglystėje aprangai būdingas paradoksaliumas – ji ir slepia, ir parodo. Vienu metu ji yra ir apsauga, ir savojo „aš“ demonstravimas. Drabužis leidžia akimirksniu tapti kitu žmogumi. Ir kol vyksta tapatybės krizė, paauglių savęs paieškos būna ne tik vidinės, bet ir išorinės (apranga). Todėl jie dažnai linkę keisti savo aprangos stilių, taip ieškodami savo tapatybės.

Suvokdami, kokią reikšmę drabužiai turi paaugliams, tėvai turėtų susilaikyti nuo aštrios kritikos, nepiršti savo nuomonės, ypač kai sūnaus ar dukters ap-

rangos stilius jiems nepatinka. Paauglių apranga – tai jų išorinė šiandieninės tapatybės išraiška, kuri yra nuolatinio keitimosi procese.

Paauglystės pabaigoje, kai tapatumo paieškos nebėra tokios audringos, jaunuoliui po truputį pradeda atrasti save, tai atsispindi ir jo aprangos stiliuje – jame daugiau harmonijos, jis nebe toks drastiškas ir režiantis akį. Tėvams tereikia tik kantrybės ir kartais prisiminti, kokie patys buvo paauglystėje.

Ką turėtų žinoti tėvai apie paauglių aprangą?

Štai keletas būdų, kaip išspręsti paauglių aprangos problemas.

Leiskite turėti asmeninį stilių. Drabužiai atlieka svarbų vaidmenį paauglio vystymesi. Jis

siekia tapti savarankišku žmogumi ir suprasti, kuo skiriasi nuo tėvų. Jaunuoliui reikia erdvės ir būdų tai padaryti saugiai. Aprangos stilius yra vienas iš jų. Savo apranga paauglys tapatinasi su bendraamžiais, formuoja savo vertybes, išreiškia jausmus, požiūrį į pasaulį. Jo drabužiai atsispindi vidinius jo ir tėvų skirtumus.

Daugeliu atvejų, kai paaugliai jaučiasi labiau įtvirtinę savo tapatybę, jų apranga tampa ne tokia ekstremali. Jie netgi gali pradėti tapatintis su patinkančiomis tėvų savybėmis, nebejausdami

būtinybės pabrėžti skirtumo. Todėl nereaguokite neigiamai į paauglio pasirinktą aprangą, nes taip įsivelsite į kovą dėl valdžios, ir šis laikotarpis bus blogesnis, nei galėtų būti. Gyvenime daug svarbiau, kaip paaugliui sekasi įveikti savo paauglystės krizes, nei tai, kokius drabužius jis tuo laikotarpiu vilki.

Supraskite, kad drabužiai išreiškia žinutę. Nedarykite klaidos, bandydami priversti paauglį apsirengti gražiau, nesuvokdami jo vidaus.

Kokią žinią neša apranga?

Aprangos stiliai išreiškia žinią. Jie gali daug pasakyti apie jūsų paauglio vidinį pasaulį: kas jam svarbu, ką galvoja apie save ir santykius. Pavyzdžiui:

- netinkamas stilius gali reikšti, kad jam reikia bendraamžių pripažinimo;
- seksualizuotas stilius gali reikšti, kad mergina labiau pasikliauna savo kūnu nei charakteriu berniukų dėmesiui pritraukti;
- „tamsios“ temos, tokios kaip mirtis, narkotikai ir smurtas, gali reikšti vidinį susvetimėjimą, įniršį ar maištą;
- nišinės kultūros drabužiai, tokie kaip gaujos stilius, gali reikšti netinkamas vertybes: narkotikus, seksą, smurtą, mirtį (satanizmą, velnią) ir pan.

Jei suprasite, ką galima reiškti paauglio drabužiais, galėsite jam padėti ir pamatysite, kad jo aprangos stilius keičiasi gera linkme.

Charakterį paprastai atsklei-

džia aprangos temos, todėl turėtumėte pastebėti paauglio elgesio atspindžius jo aprangoje. Tai padės jums pasikalbėti apie tai, kas slepiasi po drabužiais. Pavyzdžiui, jei matote susvetimėjimą, sakykite: „Svarbu ne tai, kad kiekvieną dieną dėvi juodus drabužius. Man atrodo, kad atsiribojai nuo žmonių, kuriems tu rūpi. Aš norėčiau, kad mes pasikalbėtumėme, nes nežinau, kas vyksta tavo viduje. Man tai labai svarbu – suprasti tave.“

Jei matote seksualines temas, pasakykite: „Žinau, kad nori patikti berniukams. Tai nieko blogo. Bet man atrodo, kad bandai būti tokia, kokią, tavo požiūriu, norėtų matyti berniukai. Tačiau nemanau, kad tokia esi iš tiesų. Ar galime apie tai pasikalbėti?“

Iš pradžių apsiribokite aprangos temomis, bet kalbėkite ne tik apie aprangą. Būkite išmintingi ir žvelkite į savo paauglio drabužius, atsižvelgę į tai, ką apie jį žinote.

Nemoralizuokite ir per daug nesitapatinkite. Jei jums ir nepatinka paauglio drabužių stilius, tai dar nereiškia, kad jis yra moraliskai smerktinas, nepriimtinas. Stilius dažniausiai yra skonio, o ne moralės klausimas. Tad nepirškite savo nuomonės ir skonio.

Nesusitapatinkite

Kitas nesusipratimas, kuris kyla tarp tėvų ir paauglių, – perdėtas tėvų susitapatinimas. Tėvai, norėdami užmegzti kuo geresnius santykius su savo paaugliu, bando pradėti rengtis kaip jis. Nors ketinimai galbūt ir teigiami, bet toks perdėtas susitapatinimas priverčia paauglį dar labiau išryškinti skirtumus, rodančius, kad jis yra kitoks nei tėvai. Todėl tėtis, norintis dėl savo paauglio atrodyti kaip pankas, dažnai pastebės, kad jo vaikas bando dar ekstremalesnį stilių, kuris padėtų jam skirtis nuo tėvo.

Paaugliams būtinas skirtumas tarp kartų, kad galėtų išsiaiškinti, kas jie yra. Tėvai gali išmokyti užmegzti ryšį ir neatrodydami kaip paaugliai. Būkite tiesiog prieinami, nes jiems reikia suaugusiojo šalia. Draugų jie ir taip turi, o gerų santykių su suaugusiais – ne.

Neįsivelskite į kovą dėl valdžios. Jei paauglys išsėina į mokyklą nederamai vilkėdamas, tik kartą paprašykite jo pakeisti savo drabužius. Nemėginkite jo versti, jei atsisako. Tokiu atveju priminkite jam apie padarinius ir leiskite šiam pasirinkimui nulemti jo socialinę ateitį. Taupykite energiją svarbesnėms problemoms nei apranga. Tačiau žinokite, ką drabužiai pasako apie jūsų paauglio širdį ir jausmus. Jie yra langas į jo vidinį pasaulį.